

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ

Кибертормозът е явление, което става все по-често срещано, особено сред децата и младежите. То има силен деструктивен потенциал. Сред неговите основни последици са емоционални травми, които могат да се преживяват в продължение на години, избягване да се посещава училище или отсъствия от работа, намаляване на въвлечеността в учебния процес или работата.

В този проект първо се изследва същността на кибертормоза и основните роли в него. След това се проследят някои от основните форми за осъществяването му и ефектите върху жертвите. Систематизират се данни от изследвания в различни страни, включително и България, за разпространението на кибертормоза.

Проведено е емпирично изследване със структуриран въпросник за разпространеността и формите на кибертормоза сред младите българи. Резултатите свидетелстват за значително разпространение на кибертормоза сред младите хора в България. Приведени са данни от изследване с 302 лица, които показват, че този феномен вече се е превърнал в много сериозен проблем и почти половината от изследваните имат опит с някоя от изследваните форми на кибертормоз, като за една четвърт това не е еднократно събитие. За установяването на преживяванията и субективната оценка за последиците беше проведено и изследване с интервюта с 25 лица. Сред основните установени последици от кибертормоза са тревожно-депресивните състояния и песимистичните ориентации към бъдещето. Изследваните съобщават, че се чувстват и физически изтощени, с влошено здраве. Сред нашите изследвани лица не бяха установени суицидни действия или реални суицидни опити, но някои от тях са стигали до суицидни мисли. Изследваните лица обсъждат и начини за справяне с кибертормоз.

На основата на получените данни могат да се разработят препоръки за предпазване от кибертормоз. Събраната информация и направените анализи имат и практическо приложение – те могат да се използват за създаването на програми за превенция и преодоляване на последиците от кибертормоза.

ТЕМАТИЧЕН ПРОЕКТ:

**„КИБЕРТОРМОЗ СРЕД
БЪЛГАРСКИТЕ МЛАДЕЖИ:
РАЗПРОСТРАНЕНОСТ,
ПОСЛЕДИЦИ И
ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА
СПРАВЯНЕ“**

РЪКОВОДИТЕЛ:
ПРОФ. ДПСН ИРИНКА
ЗИНОВИЕВА

ДОГОВОР № 80-10-2/
16.04.2018

ПЕРИОД НА ИЗПЪЛНЕНИЕ
НА ПРОЕКТА:
АПРИЛ – НОЕМВРИ 2018 г.

ОБЩА СТОЙНОСТ:
6837 лв.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РАБОТНАТА ПРОГРАМА НА ПРОЕКТА

Описание на планираните дейности	Постигнати резултати
Теоретичен обзор по проблематиката	Извършен подробен теоретичен обзор по проблематиката. Направени три публикации по тази част от работата. Създаване на детайлизиран теоретичен модел за емпиричното изследване.
Избор на подходящ инструментариум за емпиричното изследване. Превод (прав и обратен) на избраните скали, експертна оценка.	Създаване на инструментариум за емпиричното изследване с въпросник. Извършена експертна оценка от членовете на екипа за адекватността на избраните методи и преводите на използваните скали.
Изготвяне на изследователски дизайн на емпиричното изследване. Избор на групи за изследване.	Уточняване на параметрите на проучването и на груповите вариации по демографски фактори (пол, възраст, образование и т.н.).
Провеждане на изследването и обработка на данните.	Проведено емпирично изследване на 302 лица. Верификация на психометричните показатели на избрания инструментариум. Подготовка на суровия материал за анализ и интерпретация. Анализ и интерпретация на резултатите. Провеждане на 25 клинични интервюта за дълбочинно изследване на механизмите на действие на кибертормоза и резултатите от тях, както и на възможностите за справяне с последиците.
Изготвяне на публикации	Публикации: Участие в две международни конференции, една публикация в сборник и една в реферирано списание
Практическо приложение на резултатите от изследването	Резултатите се използват в курса по Управление на поведението в личния и професионалния живот в Магистърската програма по Психология на здравето и в курса по Организационно поведение в Магистърската програма „Трудови пазари и управление на човешките ресурси“.
Изготвяне на отчети по проекта – за научните резултати и за финансовите разходи	Посочените отчети са изпратени на финансиращата институция

РАБОТНАТА ПРОГРАМА НА ПРОЕКТА Е ИЗПЪЛНЕНА ПО ВСИЧКИ ПЛАНИРАНИ ДЕЙНОСТИ. ПОСТАВЕНИТЕ В ПРОЕКТА ЦЕЛИ СА ИЗПЪЛНЕНИ. БЯХА ПРОВЕДЕНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, КОИТО ОТГОВАРЯТ НА ПОСОЧЕНИТЕ ЦЕЛИ. ВСИЧКИ РАЗХОДИ СА НАПРАВЕНИ ИЗЦЯЛО ЗА ЦЕЛИТЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РАБОТНАТА ПРОГРАМА. ОТ ПРЕДОСТАВЕНАТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОЕКТА СУМА ИМА МИНИМАЛЕН ОСТАТЪК.

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ:

- За тематични проекти и проекти за подкрепа на докторанти:

СПИСЪК НА ПУБЛИКАЦИИТЕ В СПИСАНИЯ, РЕФЕРИРАНИ В МЕЖДУНАРОДНИ БАЗИ ДАННИ (ISI WEB OF KNOWLEDGE, SCOPUS ИЛИ ДР.)

Милушева, Жения, Ирина Зиновиева и Цветинка Гайдажиева ЕМОЦИОНАЛНА ЕКСПРЕСИВНОСТ И АРТИСТИЧНО СЕБЕПРЕДСТАВЯНЕ ВЪВ ВИРТУАЛНИТЕ СОЦИАЛНИ МРЕЖИ - СП. „ПСИХОЛОГИЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ“ (ПРИЕТА ЗА ПЕЧАТ)

- *СПИСЪК НА ПУБЛИКАЦИИТЕ В НЕРЕФЕРИРАНИ СПИСАНИЯ И СБОРНИЦИ:*

Зиновиева, Ирина КИБЕР-ТОРМОЗЪТ И ДЕЦАТА В: Стаматов, Р., Е. Алексиева, Й. Зографова (ред.) *ТОРМОЗЪТ И ДЕТЕТО НА 21 ВЕК, ПЛОВДИВ 2018: ИЗДАТЕЛСТВО НА ПЛОВДИВСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“.*

- *УЧАСТИЕ В МЕЖДУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЯ С ДОКЛАД ИЛИ ПОСТЕРНО НАУЧНО СЪОБЩЕНИЕ*

1. Зиновиева, Ирина ПСИХОЛОГИЧЕСКИ ПОРТРЕТ НА КИБЕР-АГРЕСОРА. - XVII МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ „ПРИЛОЖНА ПСИХОЛОГИЯ И СОЦИАЛНА ПРАКТИКА“, 29 юни- 1 юли 2018, Варна, БЪЛГАРИЯ

2. Зиновиева, Ирина, Цветинка ГАЙДАЖИЕВА, АНЕЛИЯ ДИМИТРОВА, СВЕТОЗАР ИВАНОВ, ДЕНИЦА КАПРИЕВА И ЖЕНЯ МИЛУШЕВА ПРЕЖИВЯВАНИЯ И ОРИЕНТАЦИИ КЪМ БЪДЕЩЕТО ПРИ ЖЕРТВИ НА ТОРМОЗ ВЪВ ВИРТУАЛНИТЕ СОЦИАЛНИ МРЕЖИ - XVII МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ „ПРИЛОЖНА ПСИХОЛОГИЯ И СОЦИАЛНА ПРАКТИКА“, 29 юни- 1 юли 2018, Варна, БЪЛГАРИЯ

3. CHUBRIEVA, MARIYA, SONYA KARABELIOVA & IRINA ZINOVIEVA CYBERBULLYING AND WELL-BEING. AN EXPLORATORY STUDY AMONG YOUNG BULGARIAN ADULTS - 14 TH CONFERENCE *DAYS OF APPLIED PSYCHOLOGY*, 28-30 SEPTEMBER 2018, NIŠ, SERBIA

4. KARABELIOVA, SONYA, MARIYA CHUBRIEVA & IRINA ZINOVIEVA CYBERBULLYING, DEPRESSION, ANXIETY AND STRESS AMONG YOUNG ADULTS - 14 TH CONFERENCE *DAYS OF APPLIED PSYCHOLOGY*, 28-30 SEPTEMBER 2018, NIŠ, SERBIA

5. MILUSHEVA, ZHENIYA & IRINA ZINOVIEVA COGNITIVE EMOTION REGULATION AND OPINION SHARING IN VIRTUAL SOCIAL NETWORKS - 14 TH CONFERENCE *DAYS OF APPLIED PSYCHOLOGY*, 28-30 SEPTEMBER 2018, NIŠ, SERBIA

- *УЧАСТИЕ В НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ С ДОКЛАД ИЛИ ПОСТЕРНО НАУЧНО СЪОБЩЕНИЕ*

- *ДРУГИ ФОРМИ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ: РЕЗУЛТАТИТЕ СЕ ИЗПОЛЗВАТ В КУРСА ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ПОВЕДЕНИЕТО В ЛИЧНИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНИЯ ЖИВОТ В МАГИСТЪРСКАТА ПРОГРАМА „ПСИХОЛОГИЯ НА ЗДРАВЕТО“ И В КУРСА ПО ОРГАНИЗАЦИОННО ПОВЕДЕНИЕ В МАГИСТЪРСКАТА ПРОГРАМА „ТРУДОВИ ПАЗАРИ И УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“.*